

ОСНОВИ ДОТРИМАННЯ ПРИНЦИПІВ
АКАДЕМІЧНОЇ
ДОБРОЧЕСНОСТІ УЧАСНИКАМИ
ВСЕУКРАЇНСЬКОГО
ІНТЕРАКТИВНОГО КОНКУРСУ
«МАН-ЮНІОР ДОСЛІДНИК»

БОЙКА О.А., К.Б.Н., ДОЦ., ДОЦЕНТ КАФЕДРИ ГЕНЕТИКИ ТА
РОСЛИННИХ РЕСУРСІВ ЗНУ

Академічна доброчесність

Ст. 42 Закону України «Про освіту» визначає академічну доброчесність як «сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень».

Порушення академічної доброчесності

Ст. 42 Закону України «Про освіту» основними порушеннями академічної доброчесності називає такі: **академічний плагіат** («оприлюднення (почасті або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства»), **самоплагіат**, **фабрикацію**, **фальсифікацію**, **списування** («виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання»), **обман** (як узагальнене визначення для усіх вище перелічених порушень), **хабарництво**, **необ'єктивне оцінювання** («свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти») (п. 4).

За виявлені правопорушення закон передбачає **відповідальність** як для працівників освіти (п. 5), так і для її **здобувачів** (п. 6).

Що ж таке академічна доброчесність?

Академічна доброчесність – це моральний кодекс та етичні правила цивілізованого наукового та освітнього співтовариства.

Поняття «академічної доброчесності» включає в себе такі цінності, як

запобігання шахрайству, фальшуванню та плагіату;

підтримку академічних стандартів;

чесність і ретельність у дослідженнях і науковому видавництві.

ЩО ТАКЕ АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ?

ЧЕСНІСТЬ
(honesty)

ДОВІРА
(trust)

МУЖНІСТЬ
(courage)

ПОВАГА
(respect)

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ
(responsibility)

СПРАВЕДЛИВІСТЬ
(fairness)

Ця публікація стала можливою завдяки підтримці американського народу відповідно до грантового договору № S-UP300-16-CA-001 з Посольством США в Україні. Думки, висловлені тут, належать авторам і не обов'язково відображають точку зору Посольства США в Україні чи Уряду США.

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

AMERICAN
COUNCILS
FOR INTERNATIONAL EDUCATION

UNICHECK

ЧЕСНІСТЬ

Беззаперечна основа навчання, викладання, здійснення досліджень та обов'язкова передумова для довіри, чесності та взаємної відповідальності у будь-якому соціумі. Важливо, аби академічні правила і практики давали чіткі вимоги та пояснення того, що фальшування даних, обман, шахрайство, крадіжка і будь-які нечесні вчинки є неприпустимими.

МУЖНІСТЬ

Риса, яку демонструють ті, хто чинить за правилами доброчесності, незважаючи на страх чи тиск оточення. Бути мужнім означає діяти згідно з власними принципами та переконаннями.

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

Категорія, яка підтримує реалізацію доброчесності, вона є водночас індивідуальною і груповою. Кожен представник спільноти (студент, учень, викладач, адміністрація) несе відповідальність за доброчесність у навчанні, викладанні, здійсненні наукової роботи. Бути відповідальним означає опиратися тискові колег, якщо вони намагаються вчинити нечесно, та відстоювати доброчесні практики та правила.

ДОВІРА

Явище, що є надбудовою чесності, і формується з часом, коли дії та вчинки стають важливішими за слова. Довіра формується викладачами, які чітко пояснюють вимоги та очікування до учнів, базуючись на цих вимогах та очікуваннях. Довіра є основою співпраці, обміну інфо-рмацією та новими ідеями. Довіра гарантує суспільству, що академічній спільноті, її відкриттям та висновкам можна вірити, а дослідження, викладання, формальні академічні досягнення та ступені є вартісними.

ПОВАГА

Освітні спільноти можуть бути успішними лише тоді, коли їхні члени поважають одне одного і приймають точку зору одне одного, навіть якщо ті є кардинально протилежними.

СПРАВЕДЛИВІСТЬ

Важливий чинник для становлення етичних взаємин у спільноті. Чесне, прозоре та незаангажоване оцінювання є дуже важливими в освітньому процесі, чесність в оцінюванні є основою у становленні довіри між викладачем/вчителем та здобувачем освіти. Також важливо, аби вчителі та адміністрація навчальних закладів теж розуміли, як їх оцінюють не лише учні, але і колеги.

ЩО ТАКЕ ПЛАГІАТ?

ПЛАГІАТ

Слово «плагіат» походить від латинського «plagium», що означає «крадіжка».

Ця публікація стала можливою завдяки підтримці американського народу відповідно до грантового договору № S-UP300-16-CA-001 з Посольством США в Україні. Думки, висловлені тут, належать авторам і не обов'язково відображають точку зору Посольства США в Україні чи Уряду США.

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

AMERICAN
COUNCILS
FOR INTERNATIONAL EDUCATION

UNICHECK

Що таке плагіат? Види плагіату

Плагіат – привласнення авторства на чужий твір науки, літератури, мистецтва або на чуже відкриття, винахід чи раціоналізаторську пропозицію, а також використання у своїх працях чужого твору без посилання на автора;

Дослівний плагіат – це коли текст першоджерела переписується без істотних змін. При цьому копіюються великі частини авторського тексту без посилань на джерело.

Мозаїчний плагіат – це компіляція декількох джерел та перефразування окремих слів. В результаті з'являється мозаїка, в якій не зрозуміло, де закінчується одне джерело, де починається інше, де коментар автора.

Види плагіату

Компіляція – укладання з кількох чужих матеріалів свого тексту; редагування без дозволу чужого матеріалу: смислова, стилістична, граматична правка й скорочення.

Рерайт – додавання до чужого матеріалу без дозволу автора додаткової інформації, з переробкою раніше обнародованого матеріалу із зміною слів та виразів.

Републікація – повторне або багаторазове обнародування в іншому джерелі чужої інформації зі справжнім підписом автора й посиланням на джерело.

Реплікація – процес копіювання даних з одного джерела на інші і навпаки, тобто своєрідне «тиражування» інформації без дозволу автора.

Перефразування – перефразування частин тексту інших авторів зі зміною порядку слів або наслідування структури їхньої аргументації без посилання на джерело.

РІЗНОВИДИ ПЛАГІАТУ

Ця публікація стала можливою завдяки підтримці американського народу відповідно до грантового договору № S-UP300-16-CA-001 з Посольством США в Україні. Думки, висловлені тут, належать авторам і не обов'язково відображають точку зору Посольства США в Україні чи Уряду США.

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

AMERICAN
COUNCILS
FOR INTERNATIONAL EDUCATION

UNICHECK

Що не є плагіатом?

Загальновідомі знання,
загальновідомі факти,
ідеї або визначення, що широко
розповсюджені та відомі,
повідомлення про новини (прес-
інформація),
твори народної творчості (фольклору),
офіційні документи,
державні символи України і таке інше,
грошові знаки,
розклади руху транспортних засобів,
розклади телерадіопередач, телефонних
довідників та інших аналогічних баз
даних.

**Дотримання
академічної
добросовісності
передбачає**

самостійне виконання
навчальних завдань, завдань
поточного та підсумкового
контролю результатів навчання,

посилання на джерела
інформації у разі використання
ідей, тверджень, відомостей;

дотримання норм законодавства
про авторське право;

надання достовірної інформації
про результати власної
навчальної (наукової, творчої)
діяльності.

Порушенням академічної доброчесності вважається

фабрикація – фальсифікація результатів досліджень, посилань, або будь-яких інших даних, що стосуються освітнього процесу;

обман – надання завідомо неправдивої інформації стосовно власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу;

списування – використання без відповідного дозволу зовнішніх джерел інформації під час оцінювання результатів навчання;

хабарництво – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна чи послуг матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної вигоди в освітньому процесі.

**Що сприяє
академічній
доброчесності?**

інформаційна грамотність,
надійність інформаційних джерел,
культура інформаційного пошуку,
боротьба з плагіатом,
правильність посилань та
цитувань,
правильність оформлення
наукових робіт, зокрема джерел,
академічна етика користувачів,
дотримання авторського права.

ЯК РОБИТИ ПОСИЛАННЯ?

Варто посилатися на джерело при:

- непрямому цитуванні — переказі;
- викладі думок інших авторів своїми словами;
- огляді загальних тенденцій наукових досліджень;
- зазначенні фактичних даних і результатів попередніх досліджень.

Ця публікація стала можливою завдяки підтримці американського народу, наданою за рахунок грошей з федерального бюджету США згідно з Законом № 10-10720-18 SA-001, з Подписом США в Україні. Дані, використані тут, належать авторам і не обов'язково відображають точку зору Подписки США в Україні чи Збройних Сил США.

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

AMERICAN
COUNCILS
FOR INTERNATIONAL EDUCATION

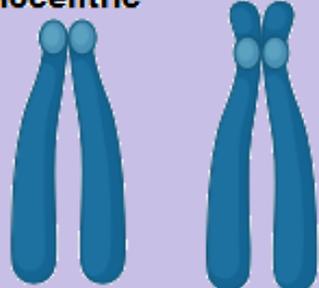

UNICHECK

Типи хромосом

Types of chromosome

телоцентрична
telocentric

ахроцентрична
acrocentric

субметацентрична
submetacentric

метацентрична
metacentric

вторинна перетинка
secondary constriction

хромосома з двома супутниками
chromosome with two satellites

хромосома з одним супутником
chromosome with one satellite

Created in [BioRender.com](https://www.biorender.com)

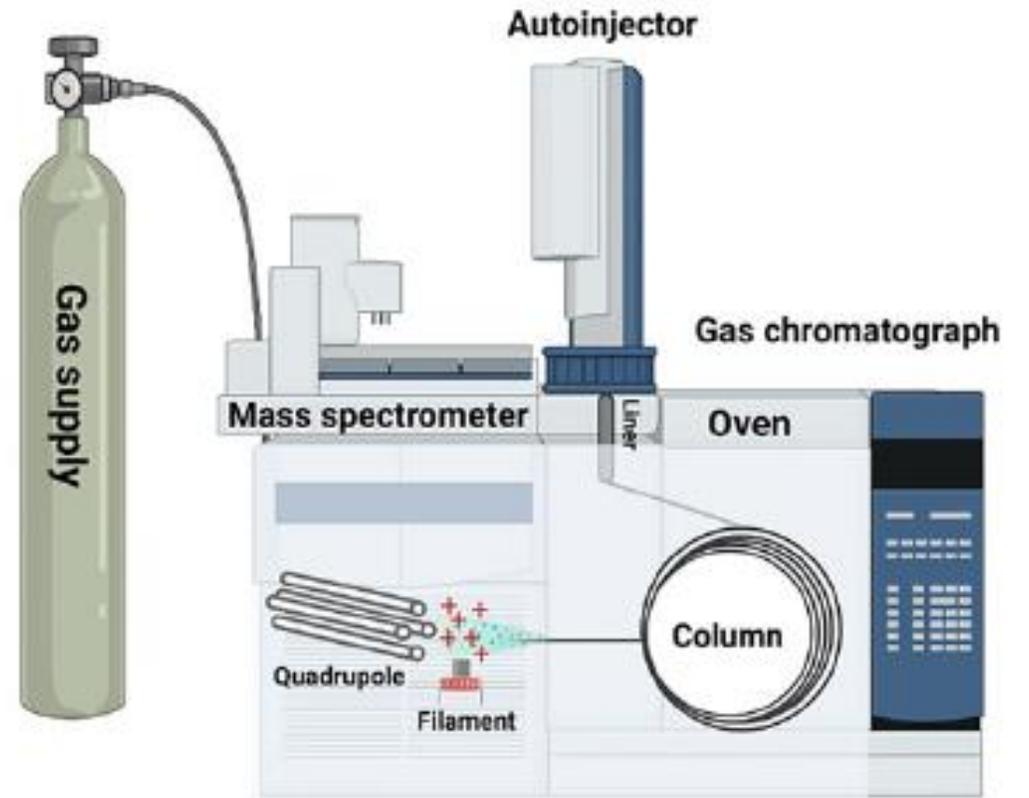

Fig. 1.3 The basic components of a GC-MS system (figure made with [biorender.com](https://www.biorender.com))

Search bar with icons for voice search, image search, and standard search.

<https://www.bing.com>

World Tourism Top Ten Tourist Attractions in the World World Best Places Famous Tourist Attractions Top 10 Tourist Attractions Best Tourist Destinations Travel Destinations World Tourist Sites Most Popular Tourist Destinations Unit

The world's most popular tourist attractions - CBS News

These Are The 10 Most Popular Tourist Attractions in the World - Journeyz

The World's Most Popular Tourist Destinations - Photos - Condé Nast ...

The top 50 tourist attractions in the world (Part 1) - KARRYON

Related Products

- Tourist Attractions in Paris
- Best Tourist Attractions in USA
- London Eye Experience

These 9 Must-See Tourist Attractions Are Actually Worth It | Jetsetter

The Most Popular Tourist Attractions In All Of Europe - WorldAtlas

20. Chichén Itzá - The world's most popular tourist attractions ...

No. 50 Taj Mahal, Agra, India - World's Most-Visited Tourist ...

Top 10 Tourist Attractions in the World | Traveling Canucks

10 Europe Tourist Attractions That Live up to the Hype - FamilyVacationist

What is the Most Popular Tourist Attraction in the World? - WorldAtlas...

World's most popular tourist attractions - Business Insider

World tourist attraction

русский Olena

ALL SCHOOL IMAGES Create Collections VIDEOS MAPS NEWS MORE

SafeSearch: Strict

Image size Color Type Layout People Date License

- Top Ten Tourist Attractions in the World
- World Best Places
- Famous Tourist Attractions
- Top 10 Tourist Attractions
- Best Tourist Destinations
- Travel Destinations
- World Tourist Sites
- Most Popular Tourist Destinations

urist attractions - CBS

These Are The 10 Most Popular Tourist Attractions in the World - Journeyz

The World's Most Popular Tourist Destinations - Photos - Condé Nast ...

The top 50 tourist attractions in the world (Part 1) - KARRYON

Related Products

- Tourist Attractions in Paris
- Best Tourist Attractions in USA
- London Eye Experience

These 9 Must-See Tourist Attractions | Jetsetter

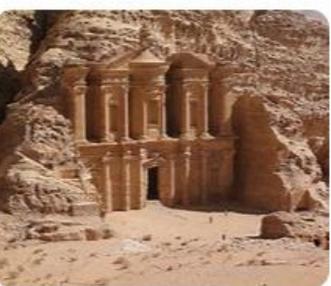
tractions In

20. Chichén Itzá - The world's most popular tourist attractions ...

No. 50 Taj Mahal, Agra, India - World's Most-Visited Tourist ...

Top 10 Tourist Attractions in the World | Traveling Canucks

10 Europe Tourist Attractions That Live up to the Hype - FamilyVacationist

What is the Most Popular Tourist Attraction in the World? - WorldAtlas...

World's most popular tourist a Insider

st attraction

русский

TOOL IMAGES Create Collections VIDEOS MAPS NEWS MORE

SafeSearch:

Color Type Layout People Date License

- All
- All Creative Commons
- Public domain
- Free to share and use
- Free to share and use commercially
- Free to modify, share, and use
- Free to modify, share, and use commercially
- Learn more

n Tourist Attractions World

World Best Places

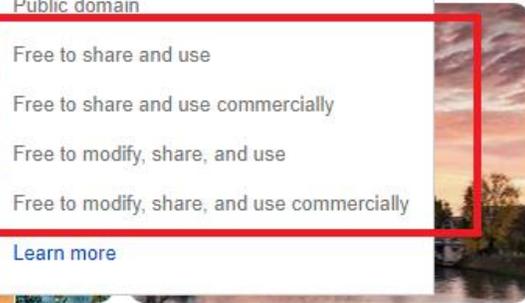
10 st Attractions

Best Tourist Destinations

Travel Destinations

World Tourist Sites

Most Popular Tourist Destinat

Related Products

- Tourist Attractions in Paris
- Best Tourist Attractions in USA
- London Eye Experience

s - CBS These Are The 10 Most Popular Tourist Attractions in the World - Jourmeyz

The World's Most Popular Tourist Destinations - Photos - Condé Nast ...

The top 50 tourist attractions in the world (Part 1) – KARRYON

These 9 Must-See Tourist A | Jetsetter

20. Chichén Itzá - The world's most popular tourist attractions ...

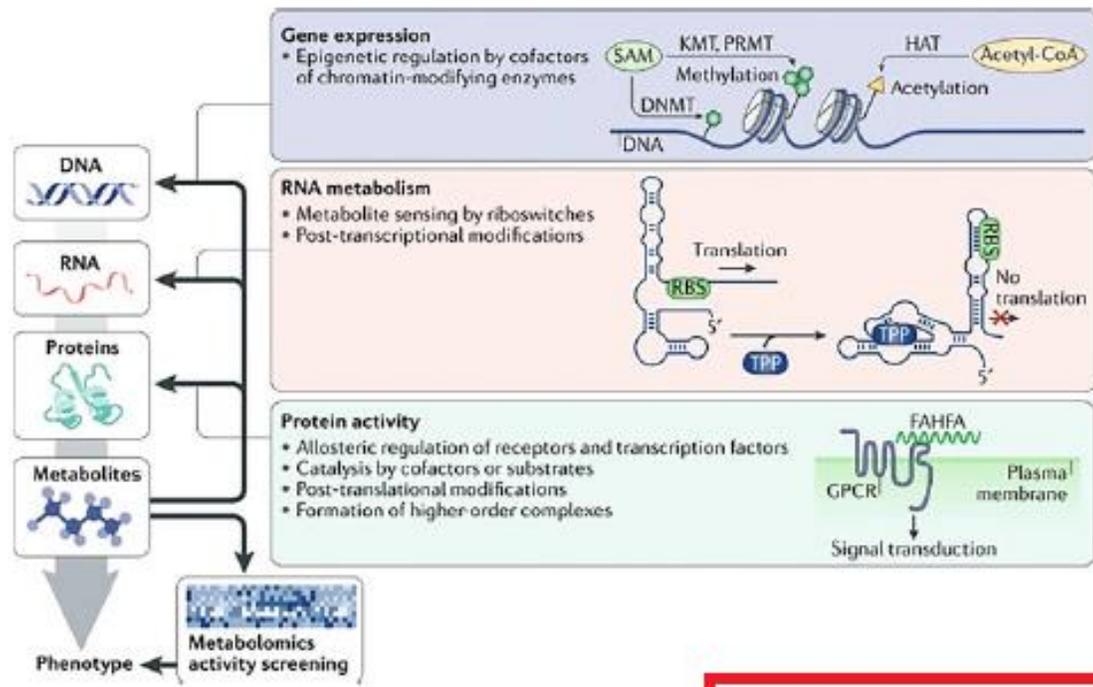
No. 50 Taj Mahal, Agra, India - World's Most-Visited Tourist ...

Top 10 Tourist Attractions in the World | Traveling Canucks

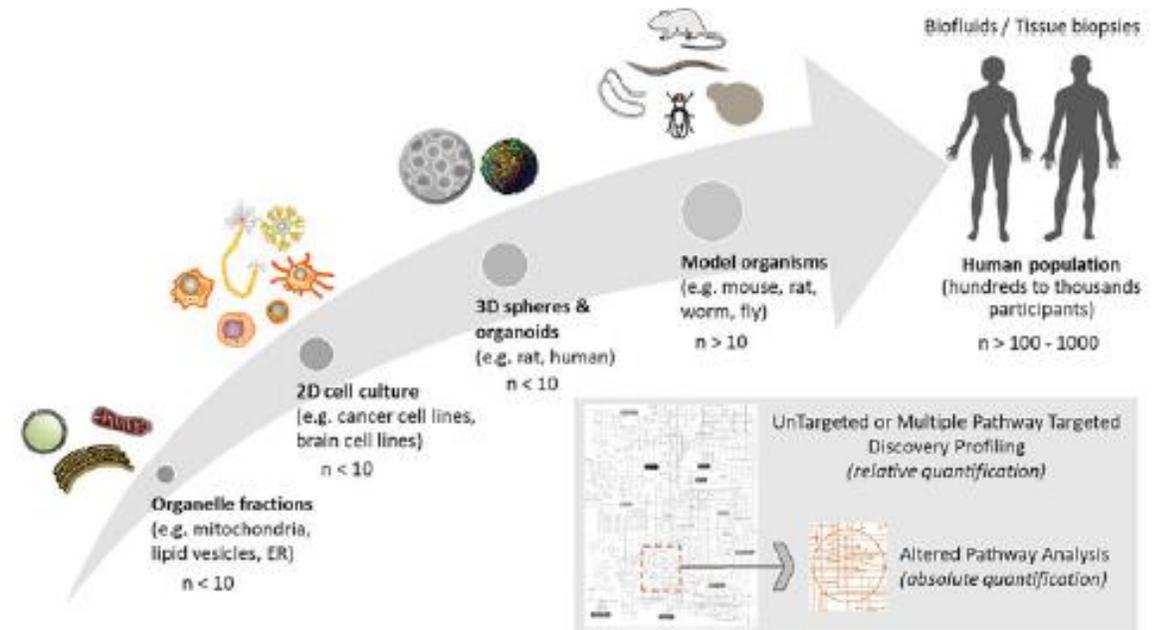
10 Europe Tourist Attractions That Live up to the Hype - FamilyVacationist

What is the Most Popular Tourist Attraction in the World? - WorldAtlas...

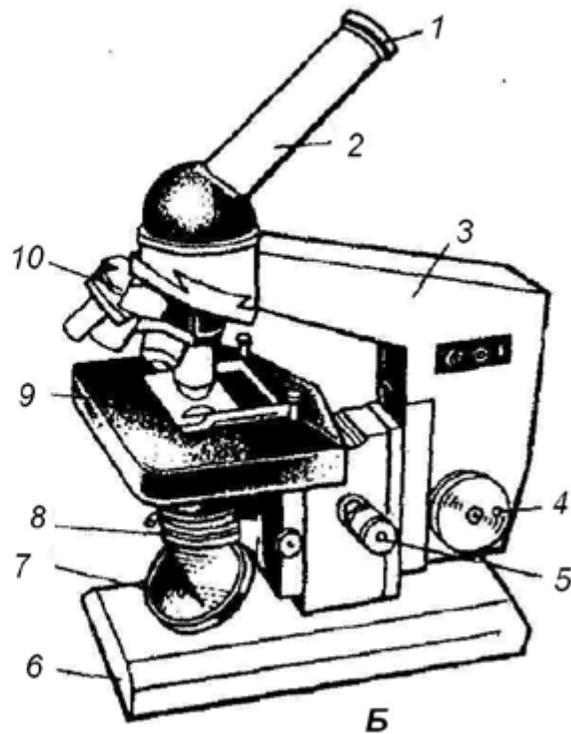
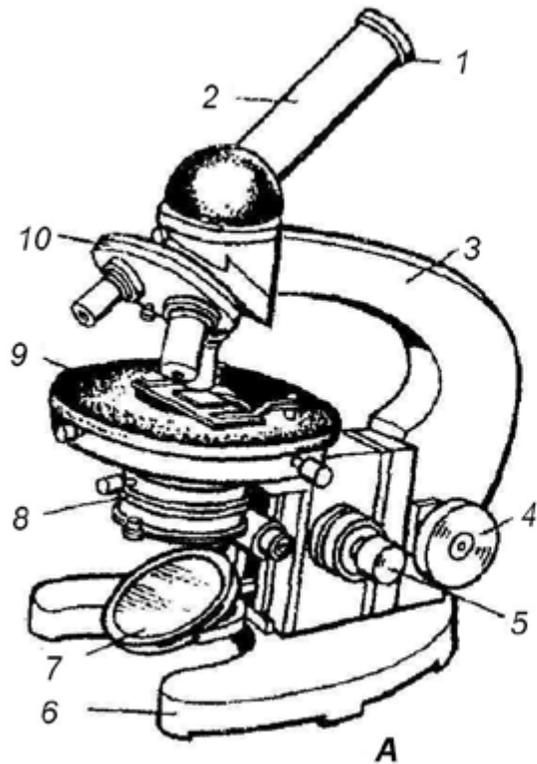
World's most popula Insider

Fig. 1.1 Biological information flow and the role of metabolites, taken with permission from [5]

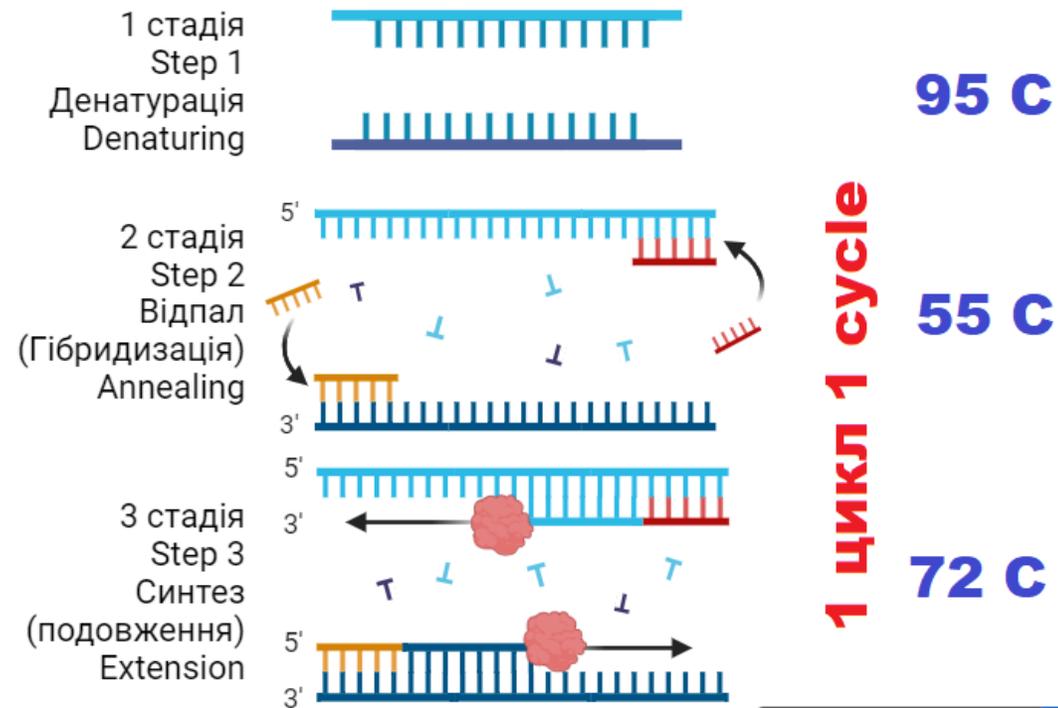

Fig. 1.12 From model systems to human population studies. Due to its high-throughput and phenotyping capacity, different metabolomics and lipidomics approaches, from untargeted screening to targeted quantification, can be applied from different model systems, demanding low numbers of independent biological replicates, to clinical research studies, demanding high numbers of participants due to high human inter-individual variability. An estimated number of replicates is indicated below each studied system. It is mandatory to validate the results of untargeted profiling by targeted quantification, particularly in human population studies, and also to allow for data cross-comparability. The figure was reproduced from [39]

А - МІКМЕД-1;
Джерело: [11]

Б – БІОЛАМ

Created in BioRender.com bio

Джерело: ілюстрацію створено автором

ВИКОРИСТАННЯ ШІ

В роботі обов'язково потрібно вказувати, чи було використано ШІ та з якою метою.

Перевірити, чи текст, створений штучним інтелектом, можна за допомогою спеціальних онлайн-детекторів, які аналізують стиль, структуру та ймовірність використання моделей ШІ. Жоден інструмент не дає 100% гарантії, але вони допомагають отримати оцінку ймовірності.

Лінгвістичні ознаки

- Надмірна структурованість: текст часто виглядає занадто логічним і рівномірним.
- Відсутність особистого досвіду: ШІ рідко додає реальні приклади чи емоційні деталі.
- Повтори та шаблонність: часто зустрічаються однакові конструкції й кліше.
- Надмірна нейтральність: стиль може бути занадто «академічним» або «збалансованим».
- Перелік використаних джерел (ШІ використовує англomовні закордонні джерела переважно, часто фальсифікує посилання).

Корисні
посилання на
онлайн курси:

https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:Prometheus+AI101+2021_T2/course/

<https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:AmericanCouncils+AcIn101+AcIn2019/info>

<https://vumonline.ua/course/academic-integrity-at-the-university/>

<https://study.nazk.gov.ua/courses/course-v1:NACP+osv003+2022-07/about>

<https://study.nazk.gov.ua/courses/course-v1:NACP+osv001+2022-07/about>

<https://study.nazk.gov.ua/courses/course-v1:NACP+osv002+2022-09/about>

Перелік використаних джерел

1. Матеріали онлайн курсу <https://courses.edera.com/courses/course-v1:AmericanCouncils+AcIn101+AcIn2019/info>
2. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
3. Шліхта Н., Шліхта І. Виховуємо академічну доброчесність в школі: методичні вказівки для вчителів. Київ – 2019
4. Кондратова Л.Г. Виховна робота в школі: тренінги для вчителів. Харків: Вид-во «Ранок», 2013. С. 10;
5. Lumpkin A. Teachers as Role Models. Teaching Character and Moral Virtues. P. 48.

6. Закон України «Про авторське право і суміжні права».

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12>

7. Закон України «Про вищу освіту». URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

8. Констанкевич І. Українській освіті — академічну доброчесність. URL: <https://day.kyiv.ua/.../ukrayinskiy-osviti-akademichnu-dobro...>

9. Перевірка на плагіат. URL:

<http://library.kubg.edu.ua/poslygy-ta-servis/dostup-do-internet.html>. (Назва з екрана).

10. Універсальний навчальний посібник з академічної доброчесності для вчителів / уклад. О. С. Ройбу ; за заг. ред. О. О. Гужви. Вид. 2-ге, випр. та доп. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017. 32 с.

11. Яворська Т. М. Академічна доброчесність — запорука якісної освіти. URL: http://library.vn.ua/Konf2017/text/2017_26.doc

Дякую за
увагу!
